

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ซึ่งมิได้มีตำแหน่งเป็นพนักงานข้าราชการ
แต่ใช้ราชการไปปฏิบัติราชการ : กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางด้วน

องค์การบริหารส่วนตำบลบางด้วน ได้มีหนังสือ ที่ สป ๗๑๐๐๑/๕๑๐ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลงความได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางด้วนมีพนักงานข้าราชการไม่เพียงพอกับจำนวนราชการ ในกรณีที่จำเป็นต้องติดต่อราชการด่วน เจ้าหน้าที่ซึ่งมิได้เป็นพนักงานข้าราชการจึงต้องใช้ราชการเพื่อปฏิบัติราชการเอง หากระหว่างการใช้ราชการเกิดเหตุละเมิดต่อบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดจะถือเป็นเจ้าหน้าที่ตามความหมายของคำว่า “เจ้าหน้าที่” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือขององค์การบริหารส่วนตำบลบางด้วน โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลบางด้วนเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลบางด้วนว่า ที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลบางด้วนประสบปัญหาพนักงานข้าราชการไม่เพียงพอ ทำให้ในหลายกรณีต้องมีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่อื่นซึ่งมิได้มีตำแหน่งพนักงานข้าราชการทำหน้าที่ใช้ราชการเพื่อปฏิบัติราชการ เช่น กรณีที่พนักงานข้าราชการบรรจุได้ลาออกจากราชการ และยังไม่มีข้าราชการคนใหม่มาแทน ทำให้ต้องมอบหมายคนงานประจำถอยให้ทำหน้าที่ใช้ราชการบรรจุได้แล้ว แล้วเกิดอุบัติเหตุก่อความเสียหายแก่บุคคลภายนอก ในกรณีเช่นนี้จึงมีปัญหาคือ คนงานประจำถอยที่ได้รับมอบหมายให้ใช้ราชการบรรจุได้ จะได้รับความคุ้มครองในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาข้อหารือขององค์การบริหารส่วนตำบลบางด้วนประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นแล้วเห็นว่า บุคคลที่จะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ โดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้กำหนดนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่” ให้หมายถึง

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๑/๒๓๒ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด และกำหนดนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ให้หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ด้วย ในเมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลบางด้วนเป็นราชการส่วนท้องถิ่น จึงมีฐานะเป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว และข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลบางด้วน ย่อมมีฐานะเป็น “เจ้าหน้าที่” ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ดังนั้น กรณีที่เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางด้วนซึ่งมีฐานะเป็น “เจ้าหน้าที่” ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้รับมอบหมายหรือได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาให้นำรถราชการไปปฏิบัติราชการ แล้วเกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอกหรือแก่องค์การบริหารส่วนตำบลบางด้วน ย่อมเป็นความเสียหายที่เกิดจากการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจึงเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ทั้งนี้ ไม่ว่าเจ้าหน้าที่นั้นจะมีตำแหน่งเป็นพนักงานขับรถหรือไม่ก็ตาม

(นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์)

รองเลขาธิการฯ รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๖๒